

Kanada (angl. a fr. *Canada*), federativní stát v sev. části severoamer. kontinentu mezi Atlantským oceánem a Tichým oceánem, na S tvoří hranici Severní ledový oceán.

Přírodní poměry

Svou rozlohou je K. po Rusku druhou největší zemí světa. Geol. a orografické jádro země tvoří Kanadský štít (laurentinský masiv), nížinná pahorkatina a plošinná krajina s nadmořskou výškou 200–500 m, která půlkruhovitě obklopuje Hudsonův záliv a zaujímá téměř polovinu území státu. Štít budovaný z prekambričských hornin, silně modelovaný ledovcovou činností, je jednou z oblastí s mimořádně bohatým výskytem rud; na svém severových. okraji (na poloost. Labrador) je vyklenut do výšek přes 1 500 m. Sev. část se v kan. arktickém souostroví dělí na poloostrovy a ostrovy (Baffinův, Viktoriin, Ellesmerův, Banksův, Prince Waleského, Devon, Mevillův, Sverdrup, Bathurst aj.), zálivy a průlivy, velká část z nich je pokryta ledem. Množství jezer (Velké Medvědí jez., Velké Otročí jez., Athabaska, Winnipežské) vymezuje hranice Kan. štítu od Velkých prérí (*Great Plains*), které se stupňovitě zvedají na Z až do výšky 1 000 m n. m. Na ně navazuje vysokohorská oblast severoamer. Kordiller, které jsou tvořeny vých. hřebenem Skalnatých hor s četnými zaledněnými vrcholy vysokými přes 4 000 m, mezi náhorními plošinami, *Coast Mountains* (Pobřežní hory) a Ostrovními horami.

V sev. části Pobřežních hor se nachází Mount Logan, nejvyšší hora K. (5 951 m). Pacifické pobřeží je silně rozčleněno zálivy a fjordy. Na nejzazší JV země zasahují výběžky Appalačů, starého silně denudovaného poh., až k Newfoundlandu. Téměř 8 % rozlohy státu připadá na vnitrozemské vodstvo (755 810 km²), značný podíl pak na Velká jezera (Ontario, Erijské jez., Huronské a Hořejší jez.), o něž se K. dělí se svým již. sousedem, USA. Význ. řeky: ř. sv. Vavřince, Nelson (se Saskatchewanem), Mackenzie (s Peace River) a Yukon; 4–5 měsíců v roce jsou zamrzlé. Vzhledem k vysoké zemské šířce a ohromné rozloze má K. převážně kontinentální podnebí se značnými teplotními rozdíly během ročních období. S má subarktické až arktické podnebí; zimní teploty klesají až na –50 °C; vzdušné arktické masy mohou pronikat až daleko na J, protože zde chybí ochrana tvořená horskými pásmy. Zimy jsou dlouhé, drsné, s množstvím sněhových srážek (až –30 °C); léta jsou krátká a horká (až 35 °C). Pouze jihových. pobř. Tichého oceánu má vlivem mořského proudění relativně mírné podnebí; záp. větry sem přinášejí také nejvyšší srážky (v Pobřežních horách až 600 mm ročně). Od SV k JZ lze vyčlenit několik rostlinných zón. Na S převažuje věčně zmrzlá půda a chladné podnebí umožňuje růst pouze vegetaci tundry (mechy a lišejníky), která jižněji přechází v bořeální jehličnatý les na vzdálenos-

ti více než 5 000 km se smrkem, jedlí a břízou. Podíl listnatých lesů se zvyšuje směrem k J. Je v nich zastoupen jasan, topol, dub a javor. Prérie na Středozápadu jsou dnes

Časové pásmo	GMT – 3:30 hod., – 4 až – 8 hod.
Rozloha	9 970 610 km ² , z toho 755 180 km ² vodní plochy
Obyvatelstvo	30,6 mil.; hustota zalidnění 3 obyv./km ² ; roční přírůstek 1,2 %
Hlavní město	Ottawa, aglomerace s 1,0 mil. obyv., v provincii Ontario na hranici s Québecem
Administrativní dělení	10 provincií a 3 teritoria
Členství	OSN (1945), OAS, Commonwealth, NAFTA, OECD, NATO
Měna	kanadský dolar (CAD) = 100 centů
Úřední jazyk	angličtina, francouzština; francouzština je jediným úředním jazykem v Québecu

Pohled z věže Peace Tower na centrum Ottawy; reprezentativní budovy hlavního města byly v 19. st. postaveny zcela v britské tradici

